

PERŽVALGA.

Cholera apie du mėnesiu atgal perėjusi iš Prusų Lenkijos į Maskolijos Lenkiją, dabar įlatinasi čia ir eina artyn Lietuvos: jau Lomžos gubernijoje ji apsiereiškė. Dėl tos priežasties „Vilniaus Žinios“ pakėlė liarumą, kad žmonės priderančiai lauktų nelaukiamos viešnios. Kad cholera nerastų savietos, reikia pirmiausiai visur užlaikyti kuogeriausią švarą. Bet žmonės — vargo, bado ir priešpaudos sukankinti, — ar galės bent pamislyti apie švarą? Kur trumpa, čia ir trukta...

— Da pavasaryj Kauno miesto lietuvių būrelis padavė gubernatoriui prašymą, kad leistų įsteigti muzikantų ir dainininkų draugiją „Daina“. Dabar gubernatorius leidžia įsteigti tą draugiją, bet su ta išlyga, kad jos įstatymai būtų atsakančiai (t. y. sulyg valdžios reikalavimų) pertaisyti; ypač du tųjų įstatymų straipsniai turį šiteip skambėti: 1) Užmiesčiuose laukus draugija gali pirkti tik kiekvieną sykį pranešus apie tą administracijai ir gavus nuo jos tam tikrą leidimą. 2) Kad visi viduriniai draugijos reikalai, skaitliavimas ir atskaitos, o teip-pat ir jos organų ginčai priverstinai būtų vedami rusų kalba.

Kas-zin, ar Draugija panorės tarp savęs kalbėtis ir rašyti maskoliškai?...

— Vilniaus lenkų inteligencija rengiasi artimiausioje ateityje užsiimti išleidinėjimu visos eilės pigių knygelių, liudžiai paskirtų, lenkiškoj kalboj. Tarp kito ko ketina išleisti „seriją užsitarnavusių lenkų ir lietuvių biografijų, rinkinį lietuviškų legendų ir rankvedžių mokykloms, kaip elementorių, išrašų ir tt. („G. Kat.“)

— Sustreikavo Vilniaus miesto plaukų kirpyklose tar-naujantieji, reikalaujami su-

trumpiti ir sureguliuoti darbo laiką. — Kadangi Vilniaus mieste nesiliauna demonstracijos šaudymais ir akmenų laidymu, tai valdantis guberniją per vietinius laikraščius kviečia publiką neprisidėti prie keliančio riaušės burio, prašyti tėvų, kad uždraustų šitą savo vaikams, nuolatuose tvarkos ardymuose dalyvaujantiems, o jei kas atsitiks, tai maistiniškai bus malšinami ginklu („V. Žin.“)

— Škotijos lietuviai renka komitetą suėmimui aukų revoliucijos reikalams. „Laikas“ rodija imti pavyzdį nuo Amerikos lietuvių, kurie tokį komitetą yra sutvėrę. Pervėlu nuduoti amerikiečius šitame dalyke, kuomet išėjo tarp jų didelis nesusipratimas!

— Neseniai pasklido žinia (turbut pirmiausiai per „Keleivį“), kad kun. Žilinskas sugrąžino Lawrence, Mass., lietuviams pinigų, kuriuos jie surinkę paskyrė revoliucijos reikalams, bet paskiaus buvo pavedę kun. Ž. — kokiai knygai išleisti. „Lietuvos“ N39 buvo išteisinimas kun. Ž. ir apkaltinimas tų, kurie neteisimai rašę prieš jį. Bet „L.“ N42 patilpo kitas straipsnis, kur rašo Bevardis, kad kun. Ž. esą „nesugrąžino pinigų, bet atidavė p. Andriuliunui, prezidentui lietuviškos parapijos“, ir turbut busę sunaudoti apmokėjimui skolų airišių bažnyčios, kaip tai ir pirmiausiai buvo ketinta. Bet tai dar ne faktas...

— Aukų revoliucijos reikalams susirinkusių pas dr. J. Šliupą — anot atskaitos tilpusios „Lietuvoj“ N42, — yra \$746,11.

— „Aušros“ Dr-tės izde yra \$766,26. Rugsėjo mėn. išsiųsta pašelpa trims ypatoms: vienai 60 dol., antrai ir trečiai po 150 dol. (žr. „L.-va“ N42).

— „Kovos“ N23 p. J. Šliupas praneša, jog jis atsiekė nuo kasieriavimo L. Soc. Partijai Am. ir podraug atsistatydina iš partijos sąnarystės

Isz Lietuvos.

Šiauliai (Kauno gub.)

Areštai — kankinimai. — Valdžios įkurtos žudynės. — Demonstratyviskas palaidojimas užmušto lietuvi.

Lietuvoj daug per metus naujo įvykdinta, Šiaulių savo visai nepažinau, parvažiauvusi. „Cicilikų“ vardas skamba visuose pakraščiuose, ne tik mieste, bet ir kaimuose. Kaip tik buvo apgarsinta mobilizacija, vienas draugas prieš bažnyčią pasakė gana karštą „pamokslą“, paskui buvo išdalintos proklamacijos „Vyrai, susipraskim“ ir „Karė“. Žmonės griebė jas už kits kito, dziaugės lapelį pagavę, kits užsganėdino pusiukę arba dalelę gavęs... / Susirinkimai esti tankiai, susirenka apie kelis šimtus ypatų, darosi viskas už miesto. Pirmiausiai prigulėjo vieni vyrai, bet ilgainiui prisidėjo ir moters, bent apie kelias dešimtis turime susipratusių.

Žinoma, reikia daug darbo, kad gerai viską sutvarkyti. Policija ikišiol tylėjo, regis ji nieko nemato, niekur nedarė kratų, per visus metus. Štai pasibaigė karė, žmonės nudziugo, bet neilgai. Tuojaus apskelbė Vilniaus, Kauno ir Gardinor rėdybose „aštriąją apsaugą“, policija vėl pradėjo siusti. Užgynė net su rateliais be bi-lietų važinėti, turi tiesą važiuojantį kelių iškratyti arba pareikalauti pasporto. Mums sunkiau... Šiauliuose padarytos kratos pas artistę Venslauskiene ir dantistą Karpelį; nieko nerado. Rugsėjo 24 d. naktį suėmė mūsų septynias ypatas, tarp jų vienas zydas; visi darbininkai. Pas juos kratų nedarė; policijos agentai visas jų darbų smulkmenas-jai pranešė. Juos apkaltina kaipo socialistus — „griovėjus draugijos tvarkos“... Su jais apsieina biaučiai, nieko neleidžia pakol pasimatyti; jeigu

kas ten nueina, tai zandaras sako: „i ti socialist! Seičas arestujem!“ (ir tu socialistas! Tuojaus areštuosim! Vietiniai žmonės apsvarstinėjo, kaip juos paliuosuoti, nes policija daugiaus areštuos, jeigu nesipriešinti.

Kazokų yra užtektinai Vilniuj, Kaune ir Šiauliuose. Pirm mėnesio kazokai užmušė vieną darbininką 22 metų. Tas atsitiko šitokiu būdu. Tyčia sušaukė žmones sakydami „trevogą“. Apie du šimtu subūgo moterių ir vyrų. Tuojaus pristovo pagelbininkas Morozovas su raitais kazokais užpuolė ant beginklių žmonių, penkias moteris ir š-šis vyrus smarkiai sužeidė, vieną užmušė (už pusvalandžio ligonbutyje pasimirė). Policijos sauvale užtėmijo visas miestas; ji nusigando, dvi dienas jos nesimatė niekur; rodėsi, kad jos nebėra. Kuną užmuštojo niekas neapleido. Žmonės iš miesto ir kaimų plaukė ir plaukė, drąsiai kalbėjosi apie policijos šunystes ir ant veidų buvo matyti baisi neapykanta ir kerštas. Palaidoti kuno susirinko minia žmonių, — buvo visos organizacijos. Policija linojo užsidariusi trioboje. Procesijai prasidėjus, pirma eidami barstė kvietkas, eina giedodamas su kryžiumi kunigas, užpakalyje nešė draugai grabą, apkrauta vainikais, plevesuoja raudonos ir juodos stugos su parašais. „Garbė draugai kritusiam už laisvę, prapultis caro valdžiai“. Buvo vainikai nuo visų partijų turinčių savo organizacijas Šiauliuose; taigi parašai buvo netik lietuviškoj, bet ir maskoliškoj ir zydiškoj kalboj. Nulydėję į bažnyčią žmonės liko iki vakarui skaityti parašų. Ant rytojaus kiti išanksto bėgo į bažnyčią; susirinko apie 7 tukstančius žmonių į kapus laidoti. Visi sujudinti... Nulydėję į kapines ramiai. Paskui žmonai buvo pasakyti „pamoks-

lai" lietuviškoj, maskoliškoj ir žydiškoj kalbose. Žmonės užsidegė, norėjo tuojuos eiti mušti policiją; bet nebuvo daleista ir minia ramiai išsiskirstė.

Tą pačią dieną buvo susirinkimas, kur buvo paaškinta, kaip reikia elgties prieš tokią policijos sauvagę.

Trumpai čia rašau, nes tas žinias turbūt turite. Apie tai, kad visur Lietuvos dvaruose streikavo, turbūt ir-gi žinote, užtai nieko nerašau.

12. IX. 05. *Lietuvaitė.*

(Red. pasarga. Žydų socialdemokratų laikraštyje (mask. kalboj) „Poslėdnija Izviestija“ N251 yra trumpiau aprašyta apie tą patį palaidojimą. Paduodame tą žinią ištiesai):

„Šiauliai, Kauno gub. subatoje, 6 rugsėjo (s. st. R.) vienam mūsų miesto pakraštyje atsitiko triukšmas. Pasklido gandas po miestą, buk pakraštyje eina muštynės, ir tenai nuplaukė didelė minia žmonių, susidedanti iš darbininkų, daugiausiai — žydų ir krikščionių. Atejus ant vietos ir persitikirinus, kad jokių muštynių nėra, didesnė minios dalis tuojuos gi sugrįžo į miestą. Liko tik kelios dešimtys žmonių, kad patirti įsekmui, kas iššaukė tą trukšmą. Šitie, vėlai vakare grįždami į miestą, susitiko ant kelio kazokus, kurie susimilijo juos apkraustyt. Dalis darbininkų buvo bandžius ištrukti. Kazokai šoko juos vytis ir pradėjo juos daužyti šoblėmis ir nagaišams. Galų gale — vienas draugas (lietuvys) užmuštas, keturi sunkiai sužeisti ir daugelis sumušti.

Protestui išreikšti prieš barbarišką caro bazibuzukų užpuoliną ant ramių darbininkų mes iš-draugės su lietuviais ant palaidojimo dienos paskyrėme visuotiną streiką. Nutarėme teipgi ant kapinių padaryt manifestaciją. Tapo išleisti žydiškoje ir lietuviškoje kalboje lapeliai su paraginimu streikuoti ir dalyvauti prie pa-

laidojimo žuvusio draugo.

Panedėlyj mūsų draugo kunas tapo nulydėtas į bažnyčią. Prieš lydėjimą paskirtam laikas užmuštoje namus susirinko didelė minia. Laidotuvių procesijoje dalyvavo keli tukstančiai žmonių. Paskui grabą nešė aštuonis vainikus su raudonomis ir juodomis raikštėmis (stugoms); ant raikštėjų buvo revoliucijiniai parašai. Utarininke ant kapinių, palaidojus užmuštąjį draugą, buvo atviras susirinkimas. Prakalbos buvo kalbėtos maskoliškai, lietuviškai ir žydiškai.

Mūsų paskirtas streikas pėrėjo labai pasekmingai. Nieks iš darbininkų nedirbo, visos krautuvės buvo uždarytos. Vezejų ant gatvių nebuvo. Septintą valandą vakare streikas pasibaigė, ir miestas gavo paprastą išveizdą.

Pilviškiai, (Senapilės pav. Sov. gub.). Rugsėjo 1 d. vietinio pirklio p. Lozoraičio 5 metų vaikas išėjęs iš tėvo sankrovos, išsinėšė vaikišką šautuvą ir, stovėdamas tarp durų, dėjo popierinį pistoną. Šautuvas, žinomas dalykas, nepavoingas, nes negalima juo šauti ir šovimas jo tik pikšte lėjimas popieriniui pistonui trukstant. Tuo tarpu lyg tyčia ėjo pro sankrovą Pilviškių ponas-vaitas Karpavyčius, kuriam pasirodė, mat, baisiai keista, kad vaikas nešioja šautuvą. (Mat, kad ir „ponas“, bet vis tik prastas žmogus, — gal niekad tokių zaislių nematęs ir išsigando). Juk tai girdi pavojus draugijai ir visai valstybės tvarkai!... Ir tuojuos piktai rurikės, nutvėrė vaiką kaip jauną piktadarį ir nugabeno pas savo artymiausių prietelių — žemsargį; bet žemsargis nusijuokęs liepė paleisti verkiantį vaiką. Tada vaitas tęsė vaikpalaikį pas savo raštininką protokolą rašyti, bet šis liepęs poną-vaitą paliauti juokus darius, paleido įgązdintą ir verkiantį vaiką.

Tai koks galvočius mūsų ponas-vaitas!

Vilnius. Pradžioje šų metų, kaip žinoma, buvo streikas „Vilniaus Žinių“ spaustuvėje (ir kitose spaustuvėse ir šiaip dirbtuvėse; buvo tai visuotinas streikas). Reikėdavo dirbti spaustuvėje 19 valandų kasdien; mokiniai — dar ilgiau. Užmokestis statytojams buvo po 15 kap. nuo tukstančio surinktų raidžių. Per streiką tapo iškovota po 18 kap. nuo tukstančio.

Spaustuvės užziurėtojas, Kukta, dievobaimingas žmogus — kaip visi išnaudotojai — buvo labai jūrišęs ant darbininkų, kad tie nemyli nusizeminimo ir paklusnumo dorybes ir priešinosi savo skriaudikams — „vyresniems“; todėl jis rįžosi tuos priešgynas išpalengvo prašalinti, ir dabar jau visi zeceriai — nauji. Bet... sunku rasti nepriešgynas! Keletą sykių buvo streikai. Reikalavo po 25 kap. nuo tukstančio raidžių; pakėlė iki 20 kap. — teip ir dabar tebemoka.

Per streiką buvo keletas areštuota; jiems išėjus iš kalėjimo, Kukta lakstė po kitus spaustuvininkus, kad nepriimtų jų į darbą. —

Kailidirbių streikas tęsėsi be pertraukos nuo 24 liepos iki 11 spalnio. Tas streikas apėmė visas garborines, kur dirba 750 darbininkų. Trijų mažesniųjų garborinių savininkai išpildė darbininkų reikalavimus po 3-jų sąvaičių. Didesnieji tik dabar turėjo pasiduoti. Darbininkai laimėjo darbo dieną sutrumpitą lig 9 valandų ir pakėlimą uždarbio.

Dabar sustreikavo tarnaujantieji pirtise, kur ištikro nežmoniškos sanlygos. Tarp kito ko reikalauja ant pirmos vietos, kad su jais „mandagiai apsietų“.

Jau mat visiems įkarto pakeiktas nusizeminimas prieš didžiunus ir piniginius viešpačius...

Isz Didz. Britanijos.

Atsakymas p. Dvarokul.

(Laiškas iš Skotijos.)

N.14 „Laiko“ p. Dvarokas parodė kai-kuriuos nenuoseklumus Arzuolaičio (žr. „V.L.“ NN. 32 ir 33), ir kad šis buk neteisingai apkaltinęs „Varpo“ kompaniją. Matyt, kad patjis „Varpinikai“ teisinasi išrodydami savo didžius darbus „prie Tėvynės atgijimo“.

P. Dvarokas su savo ilgu botagu sukirtęs draučiai Arzuolaičiui per liemenį — klause: dėlko Arzuolaitis nepaaškino kodėl tas atsiliko — tai yra: dėlko susitvėrė „Varpo“ kompanija. Dėlto nepaaškino, kad susitvėrimas kokios nors kompanijos iš kelių ypatų, ir uždėjimas krautuvių tai yra visai privatškas dalykas, kuris nieku nesiriša su visumenės reikalais. Ir tą rodos p. Dvarokas gerai supranta. Kodėl p. D-kas nepaaškino, kad „Varpas“ tik tiems išduoda malonų ir gražų balsą, kurie jį skambina!

Bet tegul nemano p. D-kas, kad aš esu priešingas „Varpo“ kompanijai. Visai ne. Apkaltinti teipgi rodos visai nenorėjau; tik tą norėjau pasakyti, kad „Šviesos Dr-stė“ neatsieikė tatikslą, kurį buvo pažymėjusi savo programoje: uždėi krautuves, lavintis prekyboje ir tt., o sąnariai, kurie sutvėrė „Varpo“ kompaniją, ir uždėjo krautuves — ne tiek rupinosi draugystės reikalais, kiek privatiškais ir „akla konkurencija*“ — anot išsitarimo paties p. Dvaroko — idant „Varpa“ išlaikyt nuo prazuties“.

Kas link „Sandaros“, kurios sąnariai buvo podraug ir „Šviesos Dr-tės“ sąnariais, ir kad „sekretoriai pratarus atverti maisto sąkrovos nuo vardo draugystės (suprask „Šviesos Dr-tės“), daugumėnė užprotestavo, pasiremdami ant to, jog nebus išgalės“, tai tas

galėjo atsitikti; bet kur p. Dvarokas aiškina, kad „atsitraukus nuo „Sandaros“, nors jie ir buvo „Šviesos Dr-tės“ sąnariais, bet uždėti krautuve vardu „Šviesos Dr-tės“ negalėjo, nes prie to ne but prileidę „Sandariečiai“, kurių likosi dauguma“, tai čia p. Dvaroko sakiny visai neaiškus.

Jeigu „Sandariečiai“ ar kiti sąnariai — kurių buvo dauguma — nesutiko uždėti krautuves vardu „Šviesos Dr-tės“, tai kaip jie galėjo sutikti su dr-tės tikslu arba programa, kuriame buvo pažymėta „uždėti krautuves, lavintis prekyboje“ ir tt.? Bet tiek to. Kas uždėjo krautuves, tegul varo savo amata, ir kaip jau augščiau minėjau aš tamsuvisas nėsu priešingas; tik jeigu iškilus konkurencijai tarpe dviejų vertelginių bendrovių ir tautiška draugystė turi nukentėti, tai tas užtylėtų negalima.

Teip didelio prisidėjimo „Varpo“ kompanijos prie „Tėvynės atgijimo“, kurį p. Dvarokas aiškina, tai apart išleidimo „Laiko“ rodos nematyt. Bet ir už tai ačiu „Varpo“ kompanijai, kad ji stengiasi tą atlikti, ko kiti negalėjo. O išleidimas laikraščio yra reikalingas tamsiems mūsų broliams, ir galima tikėtis, kad su laiku atneš ir naudą.

Ant užbaigos turiau pridurti, kad jeigu p. Dvarokas ar kiti „Varpo“ antrininkai ir vėl klaustų, „kodėl Aržuolaitis nepaaiškino“ to, — tai jau atsakyti daugiau suvisai nemisliju, kadan-gi mes dabar turime daug svarbesnių reikalų, kada Tėvynę apnikus neprieteliams ir Lietuvos „varpai“ kas kartą pradeda garsiaus ir garsiaus skambinti šaukdami visus į pagelbą. O balsas tų „varpų“ toks aiškus ir graudus... kad rodos kiekvienas turėtų jį išgirsti!...

Aržuolaitis.

*) Jeigu „Sandara“ pastatė akla konkurenciją prieš „Varpą“, tai galima numanyti, kad ir „Varpas“ nesnaudė.

Politiszkos žinios.

Maskolija. Ketverge caras išleido aplinkrašį apie santaiką su Japonija, su kuria nuo šio laiko Maskolija busianti kuo-gražiausiam sutikime... Bulyginas, vid. dalykų ministeris, jau gavo caro uztvirtintą surašą rinkikų ir renkamųjų į dumą. Kai-kuriuose vietose juokingai mažas skaitlius iš renkamųjų tėra; poz., Dorpatto mieste tik viens toks yra, kurs juri tiesą balsuoti... Maskvos ir Peterburgo studentų (sykiu su darbininkais) sumišimas kilo per šermenis knučio Trubeckoj'aus, kurs buvo Maskvos universiteto rektorium. Mirė Peterburge. Palaidojimas buvo Moskvoje demonstratyviškas, ir buvo susidurimai studentų ir darbininkų su kariūmene ir policija. Universitetas ir visos mokyklos uždarytos. Studentai pasisakė neisę ant lekcijų patol, kolei jų draugus areštuotus per laidotuves nepaleis iš kalėjimo. Tas pats buvo ir Peterburge. Išlydint kunigaikščio lavoną ant Nevskij Prospekt gatvės (čia yra caro rumuai) ir visam mieste buvo didelės demonstracijos su raudonomis vėliavoms ir revoliucijinėms dainoms. Švadronas žandarų ir kelios šimtinės kazokų išvaikė minią, be... kraujo praliejimo (teip praneša valdžia, o buvo kitaip). Demonstruoja daugiausia studentai drauge su darbininkais — socialdemoratais. Maištai buva beveik kasdien. Miesto gatvės pilnos policijos ir kazokų. Visuose miestuose dabar eina demonstracijos prieš „valstybės dumą“, už tai, kad caro valdžia neduoda darbininkams ir šiaip biednesnėms luomoms jokios tiesos rinkimuose (balsavimuose). Visuotinas streikas platinasi, o Maskvoj jau įvykęs: čia treikuoja ne tik darbininkai ir tarnaujantijei, bet ir inžinieriai ir k. Streikuoja ir geležin-

keliai. Nužudytas Kišineve poliemeisteris Osovskij, kurs turbut daugiausiai prisidėjo prie žydų skerdynės 1903 m. ir paskiaus. Policija suėmė kelis vežimus su įvairiais ginklais važiuojančius nuo Lodziaus link Varšavos. Tas transportas, sako, buvęs žydų socialdemokratų — „Bundo“. Varšavoje stovinčio Vėlynijos pulko aficeriai apskelbė, kad iš savo išdo duosią 5 rublius dovanų už kiekvieną užmuštą revoliucionierių (prieš tai protestavo tik 5 aficeriai). Varšavos veterinarių instituto studentai streikuoja ir toliau reikalaujami sau palengvinimų. Kasykloje „Zygmunt“ Opatovo pavieto (Lenkijoje) revoliucionieriai užpuolė naktyj iš 19 į 20 spalių ant šaunamos medegės sankrovos: nuginklavo sargus, išmušė duris ir paėmė 187 svarus dinamito, suviršum 5000 trukstančių plaišų ir 260 pundelių knato. Seniaus iš tos pačios sankrovos tapo paglemžta teipgi keli pudai dinamito. Nesugavo.

Norvegija turbut ištikrųjų taps konstitucijinė monarchija. Republikonų partija persilpna. Valdžia kreipiasi į parlamentą, kad pavelytų paprašyti viešpatauti kunigaikštį Karolių iš Danijos. Tas apsiima. Turbut jis taps išrinktas Norvegijos karalium.

Iš Amerikos.

Uzsivilkę
mokesčiai.

Chicago, Ill. Ant generališko prokuratoriaus Stead'o apskaitymų, Illinois Central" geležinkelio kompanija kalta valstybės kasai \$33,000,000 mokesčių kurie nuo 1855 metų nebuvo pilninteliai sulgytiesomis išmokami. Per tą visą laiką kompaniją mokėdavo tik pusę. Jai dabar tapo išdarytas procesas apie atlyginimą už vilktų mokesčių.

Amerikinis „ramybės aniolas“.

Washington, D. C. 17 spal. prezidentas Roozeveltas išleido įsakymą („ukazą“), kad muitinyčių valdininkai yvairiuose portuose neperleistų jokių ginklų siunčiamų ant San Domingo salos. Šita priemone prezidentas nori nuslopinti revoliuciją toje respublikoje. — Mat jau ir Amerikoje turim tokį „ramybės aniolą“, koks yra Maskolijos caras. Nesirupina pašalinti revoliucijos priežastis, priespaudas, skriaudas, bet patįs spausdami nori įgyvendinti ramybę.

Anglikasiai
sustreikavo.

Hazleton, Pa. kasykloje Jeddo prigulinčioje J. B. Marble & C. sustreikavo 3,000 darbininkų, tiktai dėlto, kad galėtų išlaimėti 600 vaikiščių, kurie pirmiaus sustreikavo.

Nusprendimas
prieš zecerius.

Chicago, Ill. 17 spal. augštojo teismo teisėjas Holden nutarė, kad streikuojanti zeceriai neturi tiesos daryt kliutis firmoms, sutveriaučioms „Typotaetae“ bendrovę atkalbinėdami nuo darbo neunijinius darbininkus, kad ir jie stengtųsi įvesti 8 valandų darbo dieną. „Priežastis to streiko“ — sako teisėjas Holden — „tai ta, kad unija reikalauja, kad firmos imtų į darbą tik unijinius drukorius ir kad įvestų 8-nių val. darbo dieną. Bet viens ir kitas yra be įstatymiškai, jeigu yra norima priversti darbdavį, kad jis prišais savo valią priimtų tas sąlygas“. — Mat koki įstatymai: darbdavio valia šventa, o darbininkai jos visai negal turėti.

Anglikasiai reikalauja pakėlimo algos.

Anglikasiai minkštųjų anglių kasyklose, valstybėse Illinois, Indiana, Ohio, Pennsylvania, Michigan, Kentucky, Kansas, Missouri, Indian Ter-

ritory Arkansas, Texas, Maryland ir Tennessee, ateinantį pavasarį pareikalaus, — anot pranešimo J. W. Burke, sąnario išpildomojo komiteto organizacijos United Mine Workers, — pakėlimo užmokesčio 5.55 proc. Tas reikalavimas, kurs apims 275,000 angliakasių, busias paduotas kasyklų savininkams balandžio mėnesyje kitą met, kuomet, dabartinis kontraktas pasibaigs. Jeigu tas reikalavimą išpildys, tai angliakasiai gautų maž-daug tą patį užmokestį, ką gaudavo prieš du metu. Priešingam atsitikime, gali but, kad iškilis streikas.

Sauzudyte vieno iš didžiųjų vagių.

Pittsburg, Pa. T. Lee Clarke, kasierius banko Enterprise National Allegheny, Pa., 18 spalnio nusizudė, nenorėdamis laukti, kada grius bankas iš priesties paskolių, duotų politikieriams su apsauga neturint jokių vertės. Į 5 valandas po jo smerties federalinis egzaminatorius uždarė banką. Banko depozitai siekia per \$2,000,000, tai gi puolus bankui, turės pulti ir daugybė kitų firmų.

Revoliucijos reikaluose.

I.

Nr. 41 „Vienybės“ pagarsinta rezoliucija Liet. Socialistų P. A. 24-tos kuopos, susidedančios iš Plymoutho ir Edwardsvilles lietuvių. Padvė užmanymą, kad aukautojai ištartų savo nuomonės kas-link sunaudojimo aukų revolucijos reikalams. Mano nuomonė: 1) visas aukas siųsti Lietuvių S. D. Partijai; 2) nesidžiaugiu iš pasielgimo C. R. Š. K. A., kad nelegališkai išdalino su rinktas aukas revolucijos reikalams; 3) reikalauju, kad C. R. Š. K. A. bent per kokį lietuvišką laikraštį paaiškintų aukautojams ant kokių moty-

vų pasiremdamas išdalino tuos suaukautus pinigus partijoms, tarp kurių kitos yra nieku neatsizymėjusios revolucijoje. Berods, N. 41 „Vienybės“ yra straipsnelis C. R. Š. K. A. izdininko, J. Šliupo, straipsnelis, kaip pabarimas Lizdeikos už nešvelnų pasielgimą; norint Lizdeika gana aiškiai paaiškino, kaip tas dalykas stovi, vienok mūsų izdininkas išvadinu ubagu... Matai mūsų izdininkas revolucijos vadovus ubagais vadina, o pinigus ponams „varpiečiams“ išdalino.

K. Balčiūnas.

I.

Ziurint iš šales į mūsų inteligenciją, net pikta pasidaro ant širdies. Kada darbinikiški luoma pradeda suprasti savus reikalus ir kovoja už buvį, inteligencija pradeda vieni kitiems atzagatėiviaut, išrodydami savas nuomones.

Keli mėnesiai atgal tarpe lietuvių, kilo ergeliai reikaluose T. M. D., vėliaus reikaluose S. L. A. kad 20 seimas uždėjo cenzūrą. Paskutiniu laiku svarbiausi reikalai tarpe lietuvių — tai rinkti aukas revolucijos reikalams, pasiunčiant jas ant rankų C. R. Š. K. A. Bet 41 num. „V. L.“ ir „Lietuvos“ sąnario tojo komiteto — kasierius, — ras J. Šliupas, krauja visokius niekus ant J. Lizdeikos ir „D. Balso“, buk jisai savę noris tikrai Amerikos lietuviams reklamuoti savo vardą garsindamas. Šiuose žodžiuose patsai rašėjas savo vardu kitą paradino.

Didžių-didžiausiais mums faktais yra L. S. D. P., kuri yra atspaudinamas daug visokios įtalpos socialistiškų raštų, po kuriais pasirašes yra Lizdeika, kaip partijos atstovas. Jeigu pirmuoju bedintojum tarpe lietuvių lietuviškos dvasės nebuvo Lizdeika, tai tas yra tiesa. Bet jisai nesigėdi šiandieną aiškinti žmonijai pakraipos ir mieriu darbinikiškos partijas — socializmo. Rašėjas

su savo nuomone toli atsitolino nuo socializmo. Dergimas L. S. D. P. tai yra juodas „plėtimas“... Ak kuone visos Europos tautos Liet. Soc. D. P. persistato kaip darbinikiški-politišką partiją, taigi ir revolucijonišką.

Aš suprantu savo nuomonėje, kad mes nereikalaujame duoti mūsų sunkiai uždirbtus centus mūsų priešams, kokiems ten demokratiškiems poneliams ar pasekėjams demokratų.

Jeigu ir dalyvautų revolucijoje „demokratai“ ar „republikonai“ ir tie poniški inteligentai ir per tai būtų geresnė, pasekmė revolucijoje, bet jeigu priešintųsi darbinikiškai partijai — socializmui, — nė joks labas ne užgydėtų proletarijų luomai. Svarbiausi mieriai demokratų partijos tai — reikalavimas, kad kareiviai atitarnautų kariumenę Lietuvoje, ir kad būtų visi Lietuvoj lietuviški zandarai. Taigi rinkti centus nuo vargšų žmonių, o išdalinti kokiems ten demokratiškiems darbininkų priešams, teip daryt gali tik žmonės nežiną ko jiems reikia, arba socializmo ir liaudies laisvės priešai, kurie tai ne apkenčia apginėjų proletariškos minios gladiatorių.

Ne tie yra didžiais mokinti vyrai, kad ką gero buvo kada veikę pirmesniuose laikuose, bet, ką šiandieną veikia; prie to galima prilygint ir J. Lizdeiką.

Ukrainiečius mums ir tinka pasekti vien tik dėlto, kad jie nieko nėra veikę ant socialistiškos propagandos. Prancuzijoje buvo revolucija, caras (karalius) tapo nukankintas, išnaikinta monarkija; bet kad politiškai ekonomišką klausimą — klausimas socializmo, nebuvo suprastas, šiandien ir vėla yra valdžia rankose republikoniškų kapitalistų, kurie panašiai carui smerkia vargo žmones!

Tegu dabartinė revolucija

ir negalės turėt greitas pasekmes po vadovyste L. S. D. P., ir išnaikinus monarkiją ir politišką nelaisvę neįvyks dar socializmo tvarka, tai mes turime žiurėt vienok, kad kuodaugiausiai būtų iškovota vargo žmonėms, kad jie galėtų ant galo atitiesti savo sprandus ir eiti prie galutinės laisvės-socializmo — prie socijališkos revolucijos.

Dabartinė revolucija yra varoma vargingosios luomos — luomos darbininkų, o ne kokių ten demokratiškų ponelių, kaip dr. J. Š. nori, kad būtų. Lietuvos revolucijonierių partija tai — „Lietuvos Socialdemokratų Partija“. Todėl ir aukos revolucijos reikalams paskirtos turi plaukti tikrai Liet. Socialdemokratų Partijai, ant vardo jos atstovo J. Lizdeikos, 28 Gray st., Silvertown, London, E. England.

Revoliucijai pinigų sudėjo žmonės darbininkai ir jiems prijaučiantieji, todėl tie pinigai turi eiti ant iškovojoimo kuodidžiausios laisvės ir gerovės žmonėms darbininkams. O vardan tos laisvės ir gerovės šiandien visiems aišku, kad Lietuvoje kovoja tik L. Socialdemokratų Partija. Kitiokių partijų atvirai kovojančių prieš caro valdžią pakol nematy.

Gero linkintys revolucijai ir socializmui. K. Rutkus.

Isz lietuvišku dirvu Amerikoje Cleveland, Ohio. (Atsišaukimas į kalbėtojus.) 14 kuopa S. L. A. nutarė parengti balių su prakalboms, kuris atsibus 25 d. Lapkričio šių metų. Atsišaukiame į lietuviškus kalbėtojus ir turime viltį, gal rasis bent vienas, meilingas, kurių galėtų aplankyti šį toli pietuose esantį miestą. Šiam mieste lietuvių yra apie 3,000. Tai gražus burelis. Tik beda, čia sumanesnių, ku-

rie galėtų paagituot, šį bei tą pakalbėti, tarpe mūsų nėra. Čia yra dvi bažnytinės draugystės: šv. Jurgio ir Lietuvos Sunų; dvi kuopos S. L. R. K. A.; Tėvynės Myl. Dr. kuopa; socialistų kuopa ir S. L. A. kuopa. Visos draugystės ir kuopos silpnai laikosi ir sąnarių turi nedaugiausia. Tautiškojo Susivienpajimo kuopa sąnarių turi apie 50, žinoma, visokių nuomonių, yra sunku ką gero nuveikti, o ypač, kad kuopos izde pinigų nebėra yra tuščias. Todėl už pinigus kalbėtojas negalime parsitraukti. Ant galo dar sykį atsišaukiam į kalbėtojus ir meldžiam, jeigu būtų kuriam paranku atsilankyti. Jei kas teiksis atsilankyti pas mus, meldžiame kreiptis ant šio adreso:

Teofilus J. Bartkus,
330 University st.
Cleveland, Ohio.

S. Boston, Mass. Skaitytojai „V.L.“ gal pamena, kaip 6 num. šių metų buvo pagarsinta apie sukaktuves D. L. K. Vytauto draugystės 1 d. gegužės. Tuomet buvo surinkta aukų tautiškiems reikalams \$11,78. O laikraštyje buvo pakvitavota tik \$9,14. \$2,64 draugystės komitetas pasiliko ant kokių kaštų, kas visai ne prigulėjo padaryti. Aš kaip aukavęs, nors nedaugiausia ir ne visai mažai, buvau atsiliepęs per N. 28 „V. L.“ ir reikalavau, kad būtų visi tie pinigai atiduoti ant tautiškių reikalų, ale draugystė pasileko visai be jokio balso ir nieko negirdėt apie likusius pinigus. Aš neesmiu užganėdintas. Todėl šiandien reikalauju, idant Vytauto draugystė atlygintų, atiduotų tuos \$2,64 ant revoliucijos, nes tam viskas ir buvo paskirta, o ne ant draugystės kaštų. Jeigu draugystė nenoretų atsilyginti, tai reiks prilyginti prie pasėkėjų Shenandoahrio muzikantų. Reikia atminti, kad toki aukų pasisa-

vinimai priverčia visuomenę atsisakyti nuo aukavimo ir daug sykių neužsitiki rinkėjais teip, kaip ir aš pats.

Ex-Dobilas.

Thomas, W. Va. Lietuvių čia yra puikus burelis. Bet apšvietime stovi visai ant žemo laipsnio, t. y. tautiškuose darbuose visai užmigę. Susitvėrė čia Lietuvos Sunų draugystė iš 23 ypatų. Tamsunėliai labai šnairuoja ant tos draugystės išmėtinėdami, jog ji priklausanti prie šliuhtarinių ir bedievių. Jų nuomone, geriausias but inkvizitorium, ne kaip apšviestu žmogum. Kas tik nori šviestis ir tautiškai dirbuojasi, tą jie putodami pravardžiuoja bedieviu ir tt. Dabar tie tamsunėliai turbūt visai ištautės ir paskęs į gilęnę tamsybę, nes susilaukė lietuviško kunigo, kuris turi vienok lenkišką dvasią, palaikantis kapitalizmą ir despotizmą. Žinoma, toks dvasiškas ganytojas greitai prisikirps nuo svargusių fanatikų vilnų. Jau ir dabar pradeda iš sakyklos skelbti apie „smertelną grieką“, kurį užsipelną tie, ką ne pagal savo „stoną“ valgo, arba rėdosi. Tai ką skelbia, vietoj mokyt, kad visi „stonai“ (luomos) turi susilygti ir neturi but viešpačių ir vergų....

Ar ilgai, broliai, zusite toje tamsybėje, ar ne laikas pamesti tą dvasišką jungą, o imt šviestis ir stoti ant tvirto pamato, glaustis prie socializmo, vienytis į Lietuvos Socialistų Partiją A. Vienykimės visi dirbantieji žmonės ir neužmirškime šelpti revoliuciją Lietuvoje, kur mūsų broliai vargdieniai kovoja už savo laisvę ir gerovę.

Šarkos vaikas.

Ansonia Conn. (Atsišaukimas). Kaip linksma matant iš laikraščių, kad mūsų broliai visur kruta ir visokiais budais renka aukas sušelpimui mūsų

brolių kovojančių Lietuvoje už savo laisvę ir gerovę. Vienok pas mus, nors yra apščiai mūsų tautiečių, nieko gero negirdėt....

Broliai Ansoniečiai! Ar nematot, kaip kitose vietose mūsų broliai dirbuojasi? Ar negirdit, ar nežinot, kad mūsų tėvynėje yra socialdemokratų partija, kuri kovoja su despotu? supraskit, kad reikia šelpti tuos mūsų brolius. Negalit suprasti? Musėt, broliai, mums girtybė užmušė išmintį ir atėmė spėkas dirbuotis. Prakeiktas tas raugalas žmogaus protą demoralizuoja. Teip ir mums pasidarė. Meskit gerę svaiginančius gėrimus, ir tada suprasim, kad reikia ant tautos labo dirbuotis, o ypatingai dabar reikia remti ir šelpti pinigais Lietuvos revoliucionierius. *Pavėsiukės vaikas.*

Spring Valley, Ill. „Kataliko“ N40 patilpo „Vietinio“ protestas prieš J. G., kurs buk neteislingai apmelavęs vietinį lietuvių kunigą, rašydamas 37 num. „Vienybės“, kad tas kunigas atsiėmė iš bankos savo 400 dol. ir kad žmonės pradėjo rugot ant kunigo, jog jis nepranešė apie pavojų ir žmonių pinigai prapuolė bankoje, jai griuvus.

Kunigas teip įširdo ant „Vienybės“ korespondento, kad net bažnyčioj per pamokslą išplūdo, sako: durnius, kiaulė parašė tokią melagingą žinią. (Žmonės išėję iš bažnyčios stebėjosi juokavodami, kad girdi, Amerikoje mat ir kiaulės civilizuotos, kad jau net — anot kunigėlio — gali parašyt į laikraštį apie blogus kunigo darbus). Kunigas sakė, kad bus atšaukta per laikraštį ir „Vienybės“ korespondentas, J. G., galės girdi pasiskaityt. Taigi „Vietinis“ ir atšaukė „Katalike“. Bet visai čigoniskai. Rašo: „J.G. gal biznieriūs, bet žmogus matyt mažo supratimo, be jokio apšvietimo

ir neturintis noro niekad teisybės kalbėti, išliejo savo visą piktumą ant kunigo lietuvio, talpindamas melagišką naujieną „Vienybėje“ žinomam laikraštyje visokių blevizgonių“. Mat anot „Vietinio“ — „biznieriiai“ tai turi but išmintingi ir padorūs, nieko apie kunigų blogus darbus nekalbėt. Bet pažiūrėkim kame „blevizgonės“. Aiškina, kad bankas buvo uždarytas 3 d. liepos, o „paskutinis čekis ant 26 dol. išrašytas 30 gegužės ir išmokėtas“. Bet... „ant likusių pinigų banke išduota Receiver's Certificate“ (nurodyta Nr.) ir čia — jau rašo, kad minėtų \$400 visai nebuvo banke, tai ir atsiimt jų kunigas negalėjęs. Kad nebuvo pinigų negalima atsiimt, tai tiesa. Bet čia veržiasi klausimas: jeigu nebuvo banke nė tų 400 dol., tai ant kokių tų „likusių pinigų“ kunigas gavo „Certificate“? Ir kaip galėjo banke likti pinigai, jeigu „paskutinis čekis“ išrašytas ir išmokėtas prieš uždarymą banko? Čia jau „Vietinio“ su kunigu aiškios „blevizgonės“, tinkančios tik „Katalikui“....

Pagalčiau, kunigas tegul kaltina savo gospadinę, jeigu ji neteislingai daugeliui yra papasakojus, kad banke buvo jos \$200 ir kunigo \$200, tai prieš uždarymą banko, jie gavę žinią, ir kunigas atėmęs tuos \$400. Apie tai ir buvo rašyta. Ir kad žmonės rugojo ant kunigo, tai kam Vietinis užgina ir dar man užmeta „žveriškus jausmus“? Ar čia ne „blevizgonė“? *J. G.*

Foxcroft, Me. Platinantės revoliucijai visoj Maskolijoje, Lietuvoj ir Lenkijoje, visas svietas prijaučia darbininkų luomai, žinoma tik bagočiai eina už carą ir nori priversti darbininkus, kad jam ir toliaus aukautų aukas pavidale savo parduodamos spėkos ir mokesčių, o už tuos nukaltų drutes.

mus retėzius varžyti save. Dėl to gi dėkim aukas ne prieš save, ale už save. Foxcrofto lietuviai besilinksmindami per vestuves Jurgio Tumosos su Ona Kertšauckiute sumetė S. Mol. revoliucijos reikalams. Palei aukautojų norą pinigai tapo nusiųsti į „D. Balso“ redakciją, ant rankų J. Lizdeikos, dėlto, kad, viena, ten siūnčiant pasidaro mažesni siūntinėjimo kaštai, kita — gal geriau pataikys sunaudot višumenės labui.

(Vardai kitoj vietoj. R).

Jonas Tumosa.

Petro Kulikovskio kalba teisme.

Petras Kulikovskis 11 d. liepos nušovė Maskvos grado mūcelninką (miesto viršininką) grafą P.P. Suvalovą. Maskolų liberalų laikraštis „Osvoždenije“ N77 patalpido jo (Kulikovskio) kalbą, kurią jis kalbėjo teisme. Neprošalį bus iš mūsų visuomenei žinoti, ką kalbėjo tas pasišventėsis revoliucionierius.

Aš bėgti neketinau, ir ištikimųjų nė negalėjau to padaryti: man šaudant kas-zin kas man sudavė, ir aš ant valandėlės netekau sąmonės. Aš neatsimenu, kada nuo manęs atėmė revolverį. Aš atsipeikėjau, kada mane mindžiojo kaszin koki du subjektai kitam kambaryje. Aš nenorėjau bėgti... Aš norėjau padaryt sau galą... špai dėlto užnuodyta kulka buvo įdėta paskutinė 1).

Sunkus gyvenimas teko į mano dalį... Iš pat kudikystės aš atmenu neprieteklių duonos kėsnio. Gimiau Pelim-

1) Pas Kulikovskį rado vieną kulka, kurios įreštam galė buvo nuodai, adinami „Kurarina“, ar „Kurare“, ku kurių greitai užsikrečia kunas, susiparalyžiuoja savystoviai veikiantieji raumėns, sustoja kvėpavimas, ir žmogus tuo miršta. Už tokį žudymo būdą labiausiai įstatymai kaltina, ne kaip už paprastą. (Vertiko pasarga).

sko sodziuje, tamsiam, nemažai loningam krašte. Tėvas mano buvo ištremtinis... Jis čia apsivedė su kaimiete. Jis paėjo iš Nožgorodiečių bajorų. Jam buvo sunku gyventi, ir jis pavirto į girtuoklį. Atsimenu, šmėkštelėjo mūsų gyvenime kaip ir šviesus spindulys: tėvui sugrąžo bajoriškas tiesas. Jis įėsi begalo laimingu. Bet... ką daryti su mumis... Mūsų išviso buvo 5 žmonės. Šiaip — teip persikraustėm į Tiumenį. Čia kentėm dar didesnį skardą... Prisiėjo gyventi pirtise... Nelaimingas tėvas tuojaus pasimirė, ir aš, 14-kos metų vaikas, likau si šeimos galva. Mokinai, si dviklasinėj pavieto mokykloje, ir aš turėjau užsidirbti, duodamas kitiems lekcijas, taigi jau — 20 metų kaip esu padagogu. Pavieto mokyklos kursą pabaigęs užsimaniau toliaus mokėtis. Šeimynoje nebuvo kuo gyvent, ir aš slapčia išbėgau į Omsko seminariją. Įstojau. Mano laimė, kad greitai gavau lekciją už 6 rub.

Pabaigiau seminariją ir nuvaziavau mokytis į Kopal'ą Semiriecko apyrbės. Badanti jau palioviau. Kupale pergyvenau 5 metus. Šitas miestelis beveik ant pat Kynų rubežiaus. Gyvenimas užkampyje žinomas: kortos, degtinė... Man užėjo noras kitokio, išmintingėnio gyvenimo. Turėjau 25 metus. Parsidaviau turtą, addaviau pusę pinigų motinai, o pats nusidanginau į Peterburgą ir čia įstojau į mokytis institutą.

Petrapiļėje žmonės vedė kitoki, išmintingesnį gyvenimą. Čia galima buvo mesti degtinę ir kortas. Buvo tai 1895 metais. Bet čionai-gi aš patyriau ir apie trėmdymus išmintingo gyvenimo. Čionai patyriau, kad žmonės už tai, kad jie aiškino darbininkams šviesų socializmę idealą, už tai, kad jie juos stėžiai sakant mokino, tokius žmones meta į kalėjimą.

1897 metuose atsiliko žinoma Vietroviutės istorija. Mergina pati susidegino Petropavlovsko tvirtynėje. Aš negalėjau suprast tuomet šito pasiėlgimo. Buvau lyg nutrenktas. Aš dalyvavau vienoj demonstracijoj. Mēs sėdėjom už tai tris paras. Dabar už demonstracijas užmuša. Paskui prisiėjo pergyventi studentų sumišimus, darbininkų judėjimą ir tt., ir tt.

Vienok nemažiaus aš stengdavausi prisitaikyt prie kultūriško legališko (neuždrausto) darbo. Aš lankydavau įdomius posėdžius Ekonomiškos Draugijos, Apšvietos Komiteto, kur budavo perkratinėjami žmonių apšvietimo klausimai, teip man artymi. Vienok Apšvietos Komitetas tapo uždarytas. Laisva Ekonomiška Draugija paralyžuota. Aš buvau ketinęs dirbti prie Liaudies Universiteto, kurį įsteigė Peterburgo Pedagogų Draugija, bet šitas universitetas teipgi tapo uždengtas. Aš tuo laiku buvau vedęs ir tarnavau per mokytis Peterburge. Mano darbas ir toliaus ėjo Pedagogų Draugijoje, draugijoje buvusių mokytis instituto augintinių. Tiktai gyvumą darbo tramdė įstatymai, policijos užtvirtinami. Ir santikiai su betarpiškąja vyresnybe mažai mums buvo lipšaus.

O, tuo tarpu, žmonių apšvietimo papėjimas buvo toks, kad reikia dirbti. Mokyklų mažai. Esančios blogos, o ir tas pačias nori pablogit ir pablogina. Tamsybė, rodėsi, nuslogis Maskoliją. Pusė besimokinančiųjų yra dvasiškijos rankose. Daugelis man žinomų šventininkų (kunigų) jautė sunkumą nuo užmestos mokytojams rolės... Primenu žinomą „didziųjų reformų epoką“, kada daugeliui valstybės gyvenimo pusių pradėjo atiduoti pavasariu. Žmonių apšvietimo apyrbėje nebuvo ne tiktai „pavasario“, nebuvo

ne „atdrėkio“, ir „didziųjų reformų epoka“ (gadyne) sulyg apšvietimu giliai reakcjinė (priešveikminga) da-gi sulyginant su Mikalojaus gadyne. Švietimo ministerija atgaleiviškuose tiksluose elgėsi laipsniškiau už visas ministerijas ir jai galėjo pavydėti vidaus dalykų ministerija. Kada buvo užmuštas Bagoliepovas, tai ištikrųjų tada šitokio nubaudimo užsipelnė toji ministerija.

Mokykloms mokytis duoda mažai apšviestus. Tam tikslui, įsekmui, kad nebutų tarp žmonių įleistas joks apšviestas mokytis, sutvėrė mokytis pirtis — seminarijas ir institutus, kur įzengia iš žemesniųjų mokyklų. Į tris metus iš čia išėina pedagogai. Jie tenai, be-to, ištyrė ir gyvenimą tarp internato sienų ir su tuo bagazu keliauja į žmones. Be-to, vyriausydė pasistengė jiems sutverti baisų tiesų padėjimą. Tai yra betiesiai tarpe betiesių. Baisus betiesis kaimišku pedagogų padėjimas buvo kuonogeriausiai išaiškintas per mokytis susivaziavimą Maskvoje 1903 m.

Ir jeigu šitie žmonės esant tokioms sanlygoms sugeba buti naudingais liaudžiai, tai tiktai dėlto, kad jie iš pašalinio šaltinio semia savo dorišką pajiegas. Tas šaltinis tai — didi kentėjimai rusų tautos (liaudies). Akiveizdoje liaudies vargo žmonės naujai atsigema: jie užmiršta seminariškus mokinimus ir darosi piliečiais (ukėšais). Vidutinių ir augštųjų mokyklų mokytis valdžiai geriau sekdavosi savaip perdirbti. Miestuose tas lengviau padaryt. Iš mokytis „išmislytas parinkimas“ sutvėrė pedagogus-činovnikus (valdininkus).

Tai kokios sanlygos rusiško mokytis gyvenimo.

Ar šiaip ar teip, aš vis-tik nelioviau užsiėmęs kultūrišku darbu. 1898 m. aš susipažinau

su mokslu socialistų-revoliucijonierių partijos. Šviesios socializmo idėjos padarė ant manęs didelį įspūdį. Aš priėmiau tą mokslą. Priėmiau jį netik protu, priėmiau visa širdžia. Jis ėjo pasitikti prispaustųjų. O aš juos pažinojau ne iš nusiklausymo: aš pats buvau jų tarpe. Ir man šitas mokslas, šita nauja evangelija, gali—but tai tąsa senosios, buvo dideliai dziuginantis apsiereiškimas. Aš priėmiau tą mokslą, pamilau jį. Dalyvavimo partijoje aš da ne imdavau.

1901 m. aš, kaipo prijaučiantis partijai, pasiėmiau saugoti keletą egzempliorių Tomsko spaustuvės spausdinių. Netikėtai mane areštavo, atvilko mane į spaustuvę. Už saugojimą raštų reikia sėdėti tris mėnesius kalėjime. Aš išsėdėjau 15 mėnesių ir gavau 7 mėnesius ypatingos priežiūros ir 6 metus ištrėmimo į Jakutsko apyrbę. Visiškai buvau nesitikėjęs tokio nuosprendžio. Budamas po ypatinga priežiūra aš norėjau eiti prie savo vyresnybės prašyti vietos, gal į provinciją. O tuo tarpu prisiejo važiuoti į Jakutską.

Pasakysiu kelis žodžius apie užlaikymą kalėjime. 4 mėnesius sėdėjau laikinio arešto name. Paskui perkėlė į Maskvą į Taganką. Užlaikymas kalėjime buvo blogas. Mums nepasisekė įvykdīt pagerinimą maisto, už kurį mes mokėdavom. Bet dar blogiau buvo, kad langai buvo su gobtūrais. Kad tik kiek apsiniaukęs oras, jau negali skaityt. Kamara pavirto į nuolatą karcerį. Aš tokiam karceryje išsėdėjau 7 mėnesius. Driksniai (nervai) nuo tamsumos išsišriubavo. Mes rašinėjom į visas puses, kad nuimtų gobtūrus. Bet veltui. Prie to pridėkite dar daugybę kitų priežasčių, ir jūs suprasite, kodėl mes nutarėm pradėti kitoki protestą. Mes pradėjom baladotis. Prie mūsų

su kambariuose pastatė kareivius. Atėmė nuo mūsų stalus, kedutes, knygas ir rašomus dalykus, užgynė rašinet laiškus, užgynė išrašyti iš krautuvės maistą. Mes atsakėm badavimu, tuoju vieninteliu kovos pragumu kalėjime. Bet tuomet ir badavimai pasidarė netikrais: buvo Plėvė. Mes netekom vieno draugo, nieko nelaimėję. Draugas numirė iš bado. Sulyg mudviejų kambarių, jis buvo mano kaimynas. Po badavimui užstojo dar baisesnis laikas. O iš laisvės tuo tarpu ateidavo liudnos žinios. Knutadarbiai dirbo. Vilniuje demonstrantus išpliekė po demonstracijai. Bet užteks. Daugiau negaliu kalbėt apie kalėjimą.

Taigi aš likau išsiųstas į Jakutsko apyrbę. Palikau pačią, vaikua, motina be jokio pragumo.

Nekalbėsim apie kelionę į Jakutską: visi žino, kad ji sunki.

Mes atvykom į Jakutską 30 rugpiučio 1903 m. Štai mes ir ištrėmimo šalyje. Čia ant manęs ypatingai skaudų įspūdį padarė aplankymas brolišku, draugišku kapinių, kur palaidoti draugai užmušti zionomoje Jakutsko skerdynėje 1889 metuose. Juos norėjo išsiųsti neparankiu laiku į Kolymską. Jie nusprendė geriaus numirti Jakutske, ir juos užmušė.... Aš žiurėjau į tuos antkapinius akmenis, žiurėjau....

Plėvės ranką pradėjo jausti ir Jakutske. Vyriausybė darėsi aštresne. Jakutskas pats savyje — kalėjimas, o čia dar paaštriniai. Pasprukimai iš Jakutsko pasiseka tik tai netikėtai, o kai-kada jie pasibaičia myriu. Paskui mane pa bėgo Ivanovas ir... numirė. Pradėjo sloginti. Aš prašiau, kad leistų sulaukti telegramą apie pačios gimdymą, bet man tai atsakė. Turėjau išvažiuoti į Taigą. Apsigyvenimo vieta

man buvo paskirta už 400 verstų į ziemryčius nuo Jakutsko, Ust-Maisko sodžiuje. Tai apie 200 verstų už Amgos, kur gyveno Korolenko. Ust-Maiske ar 20 metų atgal buvo Karakozovai. Nuo tada tenai nieko nebuvo. Sodžius susideda iš 10 kiemų. Kelias kuo-biauriausias. Aš išvažiauvau su kazoku. Nežinia ant kokios stoties (girioje viena jurta) aš sustojau nakvoti. Į kiek laiko man atvežė telegramą jakutas. Telegramas garsino apie pasidiniimą šeimynos, apie šeimynos laimę. Ir šitoje dvokenčioje, šlykščioje jurtoje, kur gyvena ir kavės, aš smagi-nausi mąstymais apie šeimynos laimę. Aš buvau labai laimingas... laimingas....

Šiaip-teip nuvykau į Ust-Maiską ir radau šioki-tokį gyvenimą.... Arį du mėnesiu pas mane atsiuntė dar du — Kur nosovą ir Volynskį, išsiųstu už demonstraciją Odesoje. Jau buvo šaltis, ir mes sėdėjom šaltoje pusiau-jurtoje pusiau-grinčioje, sėdėjome ir kalbėdavomės apie tėvynę. O iš tėvynės tuo laiku ėjo partijos po partijų (ištreminiai). Kelionėje prasidėjo garsingi mušimai ištreminiamųjų: tankiai juos apmušdavo, surišdavo ir teip veždavo stacija nuo stacijos, nežiurėdami ant šalčių. Tuo laiku pirmą-syk teko išisnekti apie Šuvalovą (tuo-syk Odesos policmeisteris). Pasirodo, kad draugai buvo sumušti, ir kaip dar sumušti. Pats Šuvalovas buvo su nagaika ant gatvės.... Paskui mūsų nuovaduose.... Perstatykit sau įspūdį nuo tų pasakojimų prie sunkių ištrėmimo sąlygų ir nuolatinių mušimų varomųjų partijų.

(Pabaiga bus.)

Smulkmenos.

BOMBARDAVIMAS VIEŠBUČIO

Laikraštis „Zabaikalijs“ aparašo navatną užpuolimą ant hotelio Harbino mieste. Tą užpuolimą atliko rubežinės sarгыbos rotmistras Vacutinis su 20 ginkluotų kareivių naktįje iš 20 d. liepos.

4-tą valandą naktįje, kada jau „Prancuziškas“ hotelis likos uždarytas, ir jo užžiurėtojai užsiėmė apskaitymą dienos įeigos, o tarnui darant tvarką — atėjęs rotmistras ėmė smarkiai skambit ir šaukt, kad jį įleistų į restauraciją. Tokiam vėlybam laike viešbutis turbut uždarytas, todėl rotmistrui niekas neatidarė durų. Tada jis išitraukęs šoblę įėjo per atdarytą langą į vidų. Užžiurėtojas su tarnu vienok nenusigando ir, ištraukę šoblę, išvedė narsų ricierių iš restauracijos. Dar ne galas. Rotmistras Vacutinis eina kaip drūts į košarus (kazermes), triubija ant liaurumo ir ant tų pėdų jau prysakyje 20-ties raitų kareivių pilnoj prierangoj skubinasi prie hotelio. Atlekus jiems, rotmistras duoda įsakymą apstot lyg Port-Arturą. Tuoju prasidėjo bombardavimas restauracijos, paskui rotmistras V. su savo „armija“ puola į vidų, užima augštesnius „tvirtynės“ gyvenimus. Išgastis tarp įmigusių hotelio gygentojų buvo teip didelis, kad kiti pabudę, šoko per langus iš kelinto gyvenimo, arba sliuogė žemyn lieta-triubėms, nežiuriant, kad ir buvo „Adomo rubais“ apsiėdę... Pašaukta valdžia pribuvo tada, kaip jau rotmistras V. su savo kareiviais paspėję atlikti savo pašaukimą — malšinimą „tėvynės“ priešų — didvyriškai atsitraukė.

KAS TAI YRA „DUMA“

Na, kas ta „Duma“ ar „Dumas“, ką maskolų calas lūk davęs?

— Ugi tai mat neva seimas,

kur žmonių (o ištikrųjų tik ponų-turčių) atstovai galės susirinkti ir pasvarstyti žmonių reikalus.

— A. tai vadinasi jau nevienas caras su savo ministeriais ir gubernatoriais „rupjisi“ apie mūsų reikalus...

Bet kodėl tą seimą vadina „duma“?

— Dėl to, kad tenai bus viens tik apdumimas žmonėms akių,—tai viena, o antra—jeigu tie ponai-seimininkai, matydami valdžios neteisybę ir šūnybes, nedrįs ką pasakyti, tai pastatytų kampuose ir tarpduriuose kazokai ir policija duos jiems tiek dumo, kad jie jau nė negalės žiūrėti į teisybę...

— „Dumas“ reiškia da ir ką kita. Caras mįslija tuo savo dumiui seimu uždusinti revoliucijos liepsną, kad iš jos liktų tik viens dumas.

— E... Tai nieko nepadarys! Carui da bus blogiau! Kaip tų dumų daug pasidarys, tai ir patys tie „dumo“ poneliai prašys mūsų geriau kurstyti revoliucijos ugnį, kad tik tie dumai susimažintų! E, o Maskolijos meškos ir pakils ant dumo!

Na, kad šiteip, brolyti, iai savo „bronikams“ neduokim užrudyti, tegul jie šauja be dumo!

Tada vietoj kokių ten caro „dumų“ bus gryna, aiški žmonių valdžia, ir pats caras išdums į Prancuziją, ar į Chicagą pas „Kataliką“. Neišgelbės pralotas Antanavyčius, nė Peterburgo Smilga su savo pleisteriu neuždengs...

Kataliko Kriminalistas.

VISASVIETINIS SUSITAIKĖLIS.

Teip pavadino prezidentą Roozeveltą vienas Amerikos lenkų laikraštis „Wielkopolanin“, ir priežasties, kad Roozeveltas ketino atsisaukti į visas „galybes“, idant susirinktų į Haagą aptarti iš užtikrinti ramybę visoje pasaulėje. „Wiel-

kopolanin“ tą vadina tuščia komedija, ramybės farsa, ir šiteip pasityčioja:

„Butų nebloga, kad tas teip visogalingasis diplomatas ir nuramintojas norėtų ištaisyti prieš tarptautiškąjį Haagos Seimą ir da kitas bylas, kaip paveizdan, kad maskoliai, prusokai, austrijokai sugražintų Lenkijai tą, ką nuo jos pavogė; kad anglai, vokiečiai ir prancuzai neišvagintų Afrikos; kad maskolius sugražintų laisvę visiems jo pripaustiems žmonėms; kad daugiau neapvogtų Kynus ir pavogtas žemes jiems sugražintų, kad Anglija sugražintų laisvę Irliandijai (Airijai) ir atiduotų Indiją Azijoje jos tiesotienis savininkams. Štai kelios didelės bylos, kokias turėtų teks diplomatas vagims apskelbti prieš tarptautišką teismą, Haagėje! Bet to nebus! Šandien gana to, kad didieji žmonės žaidžia prakilniomis frazomis ir gaudinimu silpnesniųjų viešpatysčių“.

Reikia pasergėt, kad „Wielkopolanin“ yra katalikiškas laikraštis, kurio pirmoje vietoj padėta deviza: „Deus et Patria — Bóg i Ojczyzna“ (Dievas ir tėvynė) Lietuviai ir gi turi katalikiškų ir sykiu neva patrijotiškų laikraščių, tik nelaimė, kad jie visi užtaria tuos „vagis“ ir visas viešpataujančias „galybes“ ir su putoms lupose keikia jų priešus, trokštančius laisvės.

„ŠAHAS NORI MIEGO“.

Belgijos dienraščiai rašo, kad daug juoko ir sykiu daug nesmagumo pridirbo atsilankęsis tenai neperseniai Persijos „Dievo pateptinis“, kada pribuvo ant parodos į Leodiumo. Persijos šahas atvažiavęs su savo svita ant parodos ir kelis žingsnius žengęs, atsikreipė į vežrių (adjutantą) ir sakęs: „Aš noriu miego“! Vežrius kuogreičiausiai pasirodavojo su garbingojo svečio palydo-

vais augštais parodos valdininkais—tuo iš paviliono tapo išvaryta publika, įneštas puikus ir smagus otomanas; šahas atsigulė ir tuo užmigo. Dvi valandas publika laukė ties paviliono vartais, įpykinta savanorišku pasielgimu Rytų galinčiaus.

Po pietų šahas vėl nuvažiavo apžiūrėti likusią dalį parodos. Įėjo, truputį pasisukino ir vėl į vežrių: „Aš noriu miego!... Vėl publiką išvedė ir didžiojo paviliono, ir šahas vėl atsigulė pasileėt. Svečio apgelgavotojai nedrįso iš vietos judintis, kad karalių karalius kartais nepabustų.

Nauji rasztai.

Negirdėtos pasakos. Knygelė I. Vilniuje 1905 m. Kaina 12 kap. Pust. 32.

Šitoje knygelėje telpa šitos pasakos: 1) Tegul juos velnias pagauva; 2) Pragare anglių pritruko; 3) Lygybė; 4) Karaliaus pamokslas; 5) Priešviesos; 6) Aštuonių adynų darbo diena; 7) Dievas ir karaliai; 8) Pagonys; 9) Pasaulis be Allos; 10) Dušių ganytojas; 11) Darbininkas ir ponaitis; 12) Pasaka apie velnią ir popą (eilės).

Partija, kliasa ir visuomenė. Vokiškai parašė K. Kautsky. Vertimas. Londone Lietuvos Socijaldemokratų Partijos išl. 1905 m. Pust. 30. Kaina 20 kap.

Šitoje knygelėje telpa šie straipsniai: 1) Partija ir kliasa; 2) Laisvė ir teisingumas; 3) Kliasa ir visuomenė, a) Idealine liberalų visuomenė.

Kur dingsta mūsų sudėti mokesčiai. Perspaudinta iš „Ukininko“. Tiltė 1905. Pust. 12. Kaina 5 kap.

Čionai telpa šie straipsniai: 1) Kaip turi būti renkami ir išleidžiami mokesčiai; 2) Mokesčiai 1896 metų ir jų išleidimas; 3) Kas daugiausiai rupi-

caro valdžiai; 4) apšvietimo ir žemdirbystės reikalai; 5) Šelpimas fabrikantų žmonių sudėtais pinigais.

Robotnik Wilenski. Organ Litewskiej Socijaldemokratycznej Partji. N 1. Sierpień 1905 r.

Liēt. Soc.-D. Partija dabar turi tris organus (laikraščius): 1) „Darbininkų Balsas“ — visos Lietuvos, lietuviškai kalbančiųjų, darbininkų organas; 2) „Echo życia robotniczego na Litwie“ — teip gi visos Lietuvos darbininkams paskirtas, bet tiktai lenkiškai kalbantiesiems, o prie L.S.-D.P. šliejantiems; 3) „Robotnik Wileński“ (Vilniaus darbininkas) yra organas vietinis, t. y. ypatingai Vilniaus darbininkams, teipgi lenkiškai kalbantiems paskirtas.

Robotnik Wileński sulgy formato ir didumo toks, kaip „Varpas“. Jame telpa šie straipsniai: 1) Vilniaus darbininkams; 2) Nepašaukti žmonių ganytojai (dėlei praloto Antanavyčiaus aplinkraščio); 3) Politiška kova; 4) Kronika (iš partijos gyvenimo); 5) Iš Vilniaus (įvairios žinios); 6) Iš užsienio; 7) Iš fabrikų ir dirbtuvių ir tt.

Karzygiai angliakasiams reikalingi.

Organizacija angliakasių užtikrina visuomenei ramybę.

Daug iš angliakasių nepriklausančių unijai mano, buk jie vistiek priguli prie darbininkų draugijos ir esą jos sąnariais, kaip ir tie, kurie įsirašę yra į un. ir moka savo mėnesinę duoklę besidarbuodami dėl labo organizacijos, podraug ir dėl labo visuomenės. Anaip tol. Teip saprotaujanti yra vien sloga draugijos niekam nevertu žmogumi, kuomi ji daro vienas neišmintingus manymas. Prez. Mitchell pabaigė savo

vazinėjimą po kietos anglies apielinkę ir toje savo kelionėj turėjo 65 kartus prakalbas. Išaiškino, kodėl kiekvienas angliškasis turbut sąnariu unijos, kodėl unija reikalauja jų, o jie unijos.

Daug suprato tą gerą balsą ir prisijungė prie unijos ir kalbina savo draugus prisirašyti, idant sutvirtint jos galybę taip, kaip suprato iš prez. Mitchellio prakalbų. Toki vyrai verti paguodonės. Bet yra ir tokių, kurie prisirašė tik dėlto, kad drąsiau pažiūrėt kitiems į akis o tuotarpu visai nepaiso ant to ką prisiekė prisirašydami. Nie kai tas žmogus, kurs laužo prisiegtą!

Nieks neprivalo to pamiršt. Svarbiausiam laike, kada deciduojasi ateitis milijono žmonių apleidžiant savo vietą unijistas per nemokėjimą mėnesinės lyg trokšta ne tik sau, bet ir tiems milijonams vergijos sunkenybių.

Kada karėvis stoja ant lauko kovos jei meta ginklą ir pabėga, toks yra palaikomas už viltvyli ir mirtim baudžiamas. Kariumenė ant karės lauko pergalės priešą visados ta, tarpe kurios yra druta vienybė, nes pergalėjimas nereikalauja zudymo. Tą pat galima kalbėt ir apie kovą angliakasių su kapitalistais. Jei unijos vadai, ypač augščiausias, apie kurio buklumą negalima abejot, pasitikėt galės ant savo armijos pajėgų be kraujo liejimo vienu savo ataku, t. y. pareikalavimu gal pergalėt priešą. Nesinori net kalbėt apie tokį žmogų kuris linki netik sau pragaištis, bet milijonams kitų. Ką mislyt gal toks apie savo ateitį? Graudu! Patariame tokiems prieteliškai, idant rubėgtų nuo savo pleciaus kada svarstosi dvi galybi, vien stovėtų idant persvert į savo pusę, idant galėtų užtriumfuot!

Ar manote, kad streikoms pagerisit sau buvį? Praėjo tie laikai, kada vien tuom galima

sau šiek-tiek pagerint, dabar steikai nieko negelbės, nes bedarbė tik vargą rengia, spaudžia pačius darbininkus ir visuomenę, nes kapitalistai sau nors toli atšilygina pakėlimu prekės ant produktų. Tik drūtas susivienijimas darbininkų gal laimėt kovą ir užtikrint sau ir visuomenei ramybę ir labą.

Prezid. Mitchellis stengiasi stovį darbininkų sulyginti su kitų darbininkų, dirbančių kitose darbo šakose, nes angliakasių padėjimo stovis daug blogesnis, negu kitų, nors ant angliakasių remiasi daugiau labas visos šalies, nors ta darbo šaka yra kaip svarbiausiu akmeniu pamate visuomenės gerovės. Nebukite tad vergais, reikalaukit to, kas jums priklauso, o reikalaut galit tik budami dračiai susirišę unijos ryšiu, budami gerais jos sąnariais, nes nēr kitokio budo dėl pagerinimo jusų buvio.

Isz visur.

Hamburgo-Amerikos kompanija apsiėmė Maskolijos valdžiai parvežti visus belaisvius esančius Japonijoje. Jų tų yra 81,172, o už kiekvieną suderėjo kompanijai mokėt 165 rb., taigi išviso išpuola 13 milijonų 393,380 rublių. Maskolijos laisvanorių laivynas reikalavo 170 rb. už kiekvieną belaisvį. Vyriausioji prekybos ir jureivystės valdyba nebandžius su juo derėtis, kreipėsi prie Ham. Amer. kompanijos. Šita paveida Laisvanorių laivynui vežti tuos belaisvius, jeigu jis jai užmokės už juos po 5 tukstančius.

Ugniakalnis Vezuvijus, Valakuoše dabar nepaprastai veiklia. Tankiai girdėti per keliolika mylių baises eksplozijos, o lava (ugninis skystimas) upeiliais bėga vulkano šonais.

Spalių 9 d. augščiausias teismas Abo'je (Finlandijoje) atmetė apeliaciją Hohenthaliaus kurs užmušė vyriausiąjį Finlandijos prokuratorių Johnson ir už tai tapo nuspręstas į kalėjimą iki smert. Tą pačią dieną vidurnaktį Hohenthalis tebuklingu budu išbėgo iš kalėjimo ir tą valdžią pajuto tik apie 6 valandą išryto. — Hohenthal išbėgo perpielavęs puscolės geležines grotas kalėjimo lange ir nušokęs nuo antro gyvenimo ant kiemo; paskui šniu rinėmis kopėčiomis užlipo ant sienos 20 pėdų augščio, nuo kurios nušoko ant ulyčios ir prapuolė.

Mena, kad jam visus įrankius įdavęs koks nepažįstamas, kurs buvo vakarykščiui atsilankęs pas Hohenthalių.

Jacks Faune, zinomas prancūzų aeronautas, išlošė tarp tautiškas orlaivių lenktynes. Fanne pakilo su orlaiviu Paryziuje ir per 4 dienas nusileido Vengruose, perlėkęs 899 mylias. Ikišiol balionai nulėkdavo ne daugiau, kaip 514 mylių.

Londonė pasimirė garsus dramos artistas Henry Irving. Palaidojimui vietą išrinko vadinamoje „poetų kerčioje“ ant kapinių apie Westminster klioštorių, arti Šekspyro paminklo. Irvingo kuną sudegys.

Bahijoje, Brazilijoje, žmogus vardu Antonio Francisco Yaguneo 17 spalnio du kartu šovė į valstybės gubernatorių Jose Marcelino de Louze, kiek pazeisdamas jį į galvą.

Čitos ir Verho—Udinsko apygardos, Uzkaspijoj (Siberijoje) ant geležinkelio stočių „Maudžurija“ ir „Dalainer“ atsitiko dzuma. Dalainere apsilpo 20 ypatų, iš tų 10 numirė.

Susirinkimai.

Allegheny, Pa. 6-tos grupės L.S.P.A. susirinkimas bus 29 spalnio, 1 valandą po piet, svetainėje Enterpice National Bank, ant kertės Beaver ave. ir Franklin str. Tautiečiai ir tautietės atsilankykit ir prisidėkit nors iš dalies prie mūsų darbavimosi.

Komitetas.

Širdinga padėkavonė!

Iš tikro nežinatu, kas galėtų apsakyt mano džiaugsmą ir dėkingumą už išgydymą, iš teip ilgo ir sunkaus sirgimo per 2 metus; nes nedėle nuo nedėlios laukiau persiskyrimo su pasaule, jog po daugel visokių daktarų ir gydymo buvau nustojęs viltį išgyjimo; nuo visai suirusios mano sveikatos, bet kaip perskaičiau knygą „Vadovas į Sveikatą“ parašytą profesoriaus Daktaro E. C. Collinso, tad iš paskutinios atsišaukiau į tą garsingą Medikaliską Institutą, aprašant ligą, kurę įgavau per raškaną gyvenimą ir susipratimą pavojaus, o kad man sutaisytus vaistus prisiųstus per Expressą ėmiau vartot, tai netrukus prapuolė: vaikščiojanti diegliai po visą kuną, o labiause kankinimas šonuose ir krutinėje su baises sunkumu, teip ir lytiškas ir abelnas nusilpnėjimas, kaip nerviškumas, sunkus kvėpavimas ir skrep-liavimas lygei pranyko.

Dabar esu sveikas kaip niekad nesirgęs ir tai viešai apgarsinu, ne iš unaro, bet dėl meilės, kad sergantieji nesikankintų, o stačiai kreiptusi be atidėliojimo prie Dr. E. C. Collins M. I.

Tik dabar aš ir supratau, kad mokslas ir liekarstos, kuręs jis sutaisė tam Institute, turi stebėtiną galybę, už kuręs širdingai padėkavoju.

Su guodone
Albertas Parantis,
Sunny Side, Arkansas.

Lietuviu tauta

senoveje ir szilandien.

Parašė J. Sliupas, M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tęsa.)

Kutlubaga, Chadzi-beja¹⁾ ir Dimitra, pakrantese upės Sinija (šiandien Siniucha įpuolanti į Bugą). Liekanos sumuštos per jį Ordos išsidangino iš dalies į Krimą, iš dalies į Dobrudžą, o Podoliją perėjo į rankas Lietuvių. Toji šalis anuolaik apėmė didelį plotą: visa kairėji pusė basseino Dniestro, nuo įtakos į jį upės Sereties iki marei; visas basseinas pietinio Bugo ir žemutinė dalis vandentraukos Dniepro po tiesiai pusei tos upės, nuo įtekmos į jį upės Rosės iki marei.

„Įžiūrėk kas žin kokią dieną prie Juodųjų marių artinasi vėlneregėti svečiai, kurių gimtinė buvo toli šiaurėje prie kitos kokios marės. Graikų istorikas Xenopontas rašo, kad sykį 10,000 graikiškų kareivių, iš vidurinės Azijos atkopardami į savo gimtinę, vienval besigindami nuo neprietelių, galiaus laimingai pasiekė Juodųjų marių kraštą, ir jurę nuo tolo išvydę, pilni džiugsmo vienu balsu susuko: „Thalassa, Thalassa“! Jurė dė jų buna pagelbos ženklų, kada gi per ją kelias dėl jų buvo svabadas į Graikiją. Su kitokiais jaunais atgarėjo šauksmas: „jurė, jurė!“ iš lietuviškų kareivių burnos, kada jie pirmą sykį iš tolo išvydo Juodosios jurės vilniuojančius vandenius. Sapnus pergalejimo ir džiugsmo jausmas pripildė jų krutinę. Lietuvos galybė tada buvo išsiplatinus nuo jurės iki jūrėi“ (Is Latv.—Leishu webstarės).

Podoliją apveikus, kunigaikštystė Kijevo turėjo paaiduoti pė valdzia Lietuvos, kuri dabar apsiaupė Kijevo žemę iš visų pusių. Kijeva tur—but tapo paimta be kovos; Olgerdas pastumė šalin nuo vietos kunigaikštavusį Ordos pavaldinį, kunigaikštį Theodorą, ir pavedė Kijevą savam sunui Vladimierui. Plačią Podolijos skrytį jis pavedė į dalykus keturiems brolevaikiams, sunams Karijočio, apie kuriuos lietopisės sako, kad jie „susidraugino su atamanais“ ir tuojau emėsi apginkluodinti šalį dėl apgynimo jos nuo Totorių ir statyti gintuves aplink svarbesnes sodybas, kaip Smotryč, Bakota ir Kame nec.

Tokiu budu Podolija ir Kijevo skrytis pateko Lietuvai. Chanai Auksinės Ordos, užimti naminiai maištais, nesipriešino tiems atsitikimams, tačiau vis gi skaitė apuėlusias jau žemes prie savų ulusų ir, prie pirmos progos, buvo pagatavi atnaujinti ginčus už juos su Lietuva. Vieną tokį bandymą Olgerdas atkirto dar 1373 m., bet galutinai ginčs tapo užbaigtas su nauda Lietuvos tiktai per Vytautą pradžioje XV amžyje.

Toi ilgesnes ir smarkėnes imtynes Lietuviai turėjo už apvaldymą Volynijos; čion Lietuva susitiko su drutu priešgi-

1) Vardas Chadzibej gal—but nurodo ant jam prigulėjusios vietos Podolijoje: vietoje šiadykėtės Odesos iki galui XVIII amž. buvo apdruutin-Totorių priestotė Chadzibej; — iš ten dar 1415 m. Jagla siuntė javus į Konstantopolį, apgultą Turkų (Cromer. op. eit. p. 279). 1382 m. Kutlubuga buvo „valdymini-ru Krimiskės skryties“, kaip matome iš jarlyko Tach-tamyšiaus.

na ypatoje Lenkų¹⁾ karaliaus Kazimiero III, kurs stengėsi pamušti visas žemes, prigulėjusias kitą kart Galičiaus kunigaikštystei, ant pamato dynastiškų rokundu, palei kurias tėvonijos Galičiaus reikalavo kunigaikščiai: Mozurijos, o kurias jie pavedė savam viešpačiui, Lenkų karaliui. Nepotis Danylos Romanovyčiaus, Juras I Levavyčius, pradžioje 14-to šimtmečio, ant tiesų paveldėjimo, suvienijo savose rankose kunigaikštystes Galičiaus ir Volynijos. Neuzilgo po tam toji kunigaikštystė emė mokėti duonį Totoriams. Prieg tam Lenkai buvo atėmę Liublino miestą. Juras mirdamas 1346 m., paliko Galiciją ir Lodomiriją (su miestu Vladimiru) vyresniamjam sunui Andriui, o Lucko skrytį—jaunesniamjam Levui. Karė kilo su Lietuva, kada Gediminas atėmė Brestą su dalimi Jatvių žemės (Pagirius); vėliaus kniaziai gyveno taikoje su Lietuva, Lenkija ir Prusijos zokonu. Andriaus dukte—Marija ištekėjo už Mozurijos kunigaikščio Traidenio Boleslavovyčiaus, o dukte Levo—už Liubarto Gediminaičio. Kada gi 1324 m. abudu kniaziai mirė, tai Levo dalis matomai pateko dukrai, ištekėjusiai už Liubarto (beje Lucko skrytis), o kitas šalis Galičiaus ir Volynijos žemių paveldėjo Andriaus sunus Juras II, dar mažametis, kurs buvo po globa didziunų (barones). Su

1) Akyva yra patėmyti, kokiam padėjime buvo tuomet Lenkija. Kad Kazimieras paėmė valdzia į savo rankas, tai nerėdas buvo didelis namie. „Tiesos, kokias sau šlėkta buvo prisėavinusi, visur išspaudė kruvinas plėmas. Čion šlėkta stovėjo su ginklu prieš troną, ten kovėsi tarpe savės, kitur ant paveizdos šlėktos Vokietijos, apgulė vieškelius ir apilėšinėjo ar užmušinėjo keleivius, o kitur vėl užpuolinėjo neapgintus miestus ir atiminėjo nuo jų tikslus išsipirkimus; žodziu sakant—nebuvo atvangos nė asabos, nė turto, nes visur viešpatavo tikslas“ (Goehring, I. 159)... „Nuo įvesdinimo krikščionybės žmonių padėjimas pateko į beveik negirdėtą nevalę. Kunigija, idant įgyti prietelystę galingos šlėktos, mokino chlopus, kurie dar tuomet daug valnystų turėjo, jog pagal įsakymus dievo jie patys drauge su namu ir kiemu, net su duša ir kunu priguli prie savo ponų ir taps įmesti į pragarą, jeigu kame nors jie priešinsis valiai savų ponų. Tas mokinimas, kurs šian ir ten Lenkijoje užsilaike net iki šiandien, turėjo savo pasakmes, nesa šlėkta mokėjo iš to naudotiesi. Žemė, rankose chlopu esanti, nuo amžių prigulejo ponams, bet ir tai ką chlopas savo paties įrankiais pasigamino, kaip tai: namus, daržines, o net drapanas, šlėkta laikė už savo turta. Pagal papratimus tą viską paveldėdavo vyresnysis suns, bet ant to reikėdavo pavelenės pono, nes tasai galėjo ką kitą padaryti valdytoju chlopų turto. Iš savo lobių chlopas nieko negalėjo parducti, nevalė jam teip gi buvo apieisti tėviškę ir išsidanginti kur kitur; negalėjo apsi-vesti be pavelenės pono, o turėjo pačiuotiesi, kada jam ponas liepė; negalėjo teip gi pasirinkti pačią pagal savo pamylėjimą, bet turėjo už pačią imti tą, kurią jam ponas priskyre ir tą priimdamas turėjo ponui nešti dovanas: vištas, kiaušius, javus ir tt. Mergina be pavelenės pono negalėjo atiduoti rankos savo numylėtiniui, bet turėjo ją atiduoti tam, kurį jos ponas paskyre už vyrą; buvo priversta buti ponui ant paslugų net tokių, kurių reikalauja patieka“ (Goehring, I. 163-16). Vienok jam toje gadyneje „Krokava, o ypačiai karališkas dvaras stojosi sodyba daildarių; Italija, Vokietija ir prancuzija suteikė jų labai daug. Skonis ir mylėjimas dailų, ko pirma to Lenkų žmonės neturėjo, tapo suteikiami tautai ir tobulino jos jausmus papročius, bet drauge budino eikvojimą ir valnybę papratimų, kame Kazimieras savo naminiame gyvenime pats pirma ėjo su paveizda. Nemaziaus karalius padarė dėl mokslų, kurių pirm to vos pėdsaką galima buvo tėmyti Lenkijoje, ypatingai kad kunigijai žmonės tamsinant ir šalyje vienval vainoms verdant, mokslai negalėjo savo šaknis giliaus įteisti ir išsikėrėti. Kazimieras įsteigė daugybę mokslainių didesniuose miestuose, atsižyminčiuose mokslumu, ypačiai įsteigė universitetą kame Bavoje palei Krokuvą (1364 m.), kuris 1400 m. per Vladislovą Jagelą tapo perkeltas į sostapylę ir iki laikų Zygmanto III, tai gi iki priešingai įtekmei jezuvitų, švietė šviesybė“ (Goehring, I. 163).

Juru 1337 m. išmirė gentkartė Danylos Romanovyčiaus, ir didžiunai pakvietė ant sosto Mozurijos kunigaikštį Boleslavą Traidenavyčių (sūnų Marijos). Tasai apėmęs sostą mylėjo Volkiečius, Lenkus ir Čekus, niekino rusišką cerkvę, antdėjo augštas mokestis, ir žagė dukteris ir pačias bajorų. Tad bajorai uždarė Boleslavui apipenų 1340 m., ir pakilo klausimas apie paveldėjimą žemių Galičiaus ir volynijos. Artimiausiu preten dentu, bent ant Volynijos, buvo Liubartas, savininkas Lucko skryties; bet rado guvų priešgyną ypatoje Lenkų karaliaus Kazimiero didžio. Priekabes darė teip-gi Vengrijos karalius, kurs buvo apsivedęs su Elzbieta seserimi Kazimiero. Lenkai, netekę Pabaltmarių ir Silėzijos, ypatingai atkreipė akį ant piet-vakarinės Rusijos. Pirmas perijodas Lietuvių karės su Lenkija, kaip jam sakyta, užsibaigė sudėjimu ginklų ant 2 metų, tur-but 1347 m., tarp Olgerdo ir visų liet. kunigaikščių iš vienos pusės, o tarp karaliaus Kazimiero ir Mozurijos kunigaikščių: Zimovito ir Kazimiero—iš kitos. Sąlygos to ginklų sudėjimo nurodo, kad imtynėse už Galičiaus tėvoniją tame pirmame kovos perijode, Lietuvos buvo viršus: čion Kazimierui neužginčijamai pripažintas tapo valdymas, tikrai Lvovo žemės; žemės-gi: Vladimiro, Lucko, Belzo, Cholmo ir Berestjės pasiliko valdžioje lietuv. kunigaikščių, kurie rodo prižadėjo nestatydinti jose naujų pylių ir gintuvių; Kremenc su skrytimi pasiliko iki nutekant laikui suteikos valdžioje Jurgio Norimantaičio, kurs turėjo tą ginčo skrytį laikyti nuo lietuv. kunigaikščių ir nuo karaliaus. Iš tos suteikos dar matytis, kad abi besiginčijančios pusės taimyjos dar įsimaišymo į ginčus dviejų kitų pajieškotojų tiesų ant tėvonijos Galičiaus; pajieškotojais tai buvo: iš vienos pusės karalius Vengrijos, atsiminęs, kad pusanthro šimto metų atgal du Vengrų karalaičiu: Kolomanas ir Andrius kunigaikštavo per tulą laiką Galičiuje; iš kitos—chanai Auksinės Ordos, kurie Galičių skaitė prie jiems nusilenkiančių žemių; prisibijodamos sutarimo—Lenkų su Vengrais ir Lietuvių su Totoriais, į sąlygas sątaraujančios pusės įdėjo, keistą matomai, punktą: Lietuviams vale gelbėti chanui ir jo temnikams, kilus jų karei su Lenkija, apart tų kelionių totoriškų, kurios eitų ant „Rusijos, paklusnios karaliui“, ir atzagariai, karalius gali gelbėti Vengrams kilus karei jų su Lietuva, apart jeigu karalius Vengrijos „eitų ant Rusijos, paklusnios Lietuvai“.

Nubėgus suteikos rakui, 1349 m. Kazimieras atnaujino karę su Lietuva; tas antras perijodas karės traukėsi iki 1356 m., bet karė baigėsi be ypatingo rezultato vieniems ar kitiems. „Čion dėl savęs turėjo did. Lietuvos kunigaikštis prilankumą liaudies, kuri daugiau linko prie Lietuvos negu prie Lenkų, kurie stengėsi atvertinėti žmones rytinio išpažinimo ir perdirbinėjo cerkves ant bažnyčių, ko Lietuviams valdymieraujant nebuvo. Net rusiškas metropolitas, rašo Karamzin, daugiau valnasčių turėdamas po lietuviška valdžia, tajai labiau prielankus buvo, nes be tramdymų valdė savo kunigiją“ (Kraševskis). Iš pradžių pažymios Kazimiero spėkos ir greitumas jo pereigų suteikė jam didoką pasekmę; jis užėmė ne tikrai kunigaikštystes Cholmo ir Belzo, bet ir visą Volyniją su miestais Vladimiru ir Lucku ir net Berestje, kuri priklausė Lietuvai dar prie Gedimino. Pasipriešino Lenkams tikrai vienas miestas Cholm, kiti-gi miestai, tur-but budami neapdrutintais pasidavė Kazimierui be kovos. Apvaldęs Volyniją, Lenkų karalius siulė Liubartui ganėdintiėsi viena kunigakštyste

Lucko, kaipo lėnu lenkiškos karunos, visuose gi kituose miestuose Volynijos jis pasodino savo storastas ir atstovus ir prisiekdino sau rusiškus kunigaikščius smulkių valstijų, prigulėjusių nuo Liubarto. Bet lietuv. kunigaikščiai, užklupti iš nejučių pradžioje, neatsitraukė nuo kovos dėl pradinės nepasekmės. 1350 m., naudodamiesi iš naminių maištų Lenkijoje dėl vaidų karalius su kunigija, Liubartas ir Keistutis išvyjo Lenkų garnizonus iš Volynijos ir jos aneksų, suardė pylis, kurias Kazimieras buvo bestatęs ir, tuomi nesiganėdindami, perėjo ant užpuolimų ir nupustijo žemę Lvovo ir keletą tikrai lenkiškų skryčių: Sandomieriaus, Radomo ir Lukų. Kazimieras, netekęs ką buvo įgijęs, turėjo iš naujo pradėti užkariavimą Volynijos; todėl jis pasirupino įgyti pašalinę pagelbą: Gegužį 1351 m. bullė popiežiaus Klemenso VI liepė Lenkų vyskupus apskelbti kryžeiškę kelionę prieš Lietuvą; potam antra bullė popiezius paskyrė Kazimierui ant pašalpos dėl karės su stabmeldžiais dešimtą dalį bažnytinių įėmimų. Tame pačiame laike Kazimieras susiderina su Liudviku, karaliumi Vengrų, kas link tėvonijos Galičiaus. Vengrų karalius atsizadėjo savo pretensijų ant rusiškų žemių ant naudos Kazimierui, su ta vienok sąlyga, kad jis pasiliko sau ir savo įpėdiniams tiesą atsipirkti tas žemes nuo įpėdinių Kazimiero už 100.000 auksinių; o jeigu Kazimieras mirtų, nepalikinas sūnų, tai Liudvikas Vengriškis turėjo į tėvonį gauti abi karalysti: Lenkiją ir Rusiją. Tokiu budu apsergėjęs sau, vienaip ar kiteip tėvoniją Galičiaus, karalius Vengrijos turėjo gelbėti Kazimierui, idant tėvoniją paglemžti iš po valdžios Lietuvių, ir dalyvavo ano kelionėje į Volyniją. Iš savo pusės Olgerdas susiderino su totoriškais valdymierais Podolijos. Tokiu budu karė pastojo daug didesnė ir prasitęsė dar ant 5 metų. Iš pradžių pasekmė vėl nulimo Lenkų karaliui: Vengrai sumušė Totorius, ir susidėję su Lenkais, užėmė Volyniją; Keistutis pateko į nevalę talkininkų, iš kurios jis berods veikiai pasprudo; Liubertas, apgultas Lucke, su vargu ištruko nuo to, kio pat likimo. Bet veikiai dalykai kiteip pakrypo: Vengrų kariumenė sugrižo namon, o broliams į pagelbą atėjo Olgerdas. Lietuviai po vada Olgerdo, Keistučio ir Liubarto ir su Totorių pagelba keletą sykių antpuolė pustyjo Lenkiją ir Mozuriją, išgrudo vėl laukau lenkiškus garnizonus iš Volynijos ir pamėgino apimti Galičiaus žemę: 1354 m. Liubartui pasisekė paimti Galičiaus miestą, bet negalėdamas jį atlaikyti, jis sugriovė pylį, apgrobė pirklus ir atsitraukė į Volyniją. Nuo 1356 iki 1366 m. nebtenkame žinių apie kariškas keliones kaip vienų teip kitų; tur-but tarp Olgerdo ir Kazimiero įvyko vėl suteika, nors nieko apie tai nerandame šaltiniuose; apie tokį susiderinimą Lietuvos su Lenkija tame laike liudija mums užsilikusi atskira sątartis Keistučio, vardan Olgerdo ir kitų lietuv. kunigaikščių, su Mozurija, kur tikrai paženklinta ryba tos šalies su Gartino skrytimi. Iš toleinių buičių matytis, kad tame laiko protarpyje valdynės abiejų valstijų pasiliko tokiam padėjime, kokiam buvo pirm karės: Liubartas valdė Lucką, Vladimira ir Cholmą; Jurgis Norimuntaitis—Belzą, o Keistutis—Berestję.

(Toliaus bus.)

Susirinkimas ir prakalbos

atsibus spalio (October) 31 d. 7 val. vakare, Gergino svetainėje 91 Grand str. Brooklyn, N. Y.

Prakalbos bus laikomos keturiose kalbose, lietuviškai šnekės pp. Perkunas ir Mikolainis; angliskai, Mr. Leey; rusiskai dr. Ingerman; lenkiskai Aleksandras Dembskis. Visi kalbėtojai yra vieni iš geriausių, koki randasi New Yorko apskrityje. Meldžiami visus lietuvius ir lietuvaites kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Teipogi kviečiame republikonus ir demokratius atsivesti savuosius lyderius ir tuos samdytuosius advokatus, bus kiek vienam maloniai balsas duotas visose tose keturiose kalbose. Tegul darodo faktais gerumą savo idejų — gal mes klystame, o jie turi tiesą... Jie niekada neduoda mums balso ant savo susirinkimų, o mes juos kviečiame ir mielai jiems duodame balsą, kodėl gi neateina. Kviečiame kaip darbininkus teip ir politikierius.

19 kuopos L. S. P. A. *Komitetas.*

Pajieszkėjimai.

Pajieskau vietos į salioną už pradžiamokslį bartenderį arba į drabužinį kromą už klerką. Jeigu kas reikalautų tokį darbininką, meldžiu duoti žinią ant tokio adreso:

Jonas Srimaitis
P. O. Box 4
Cool Centre, Pa.

Pajieskau savo pusbrolių Vaitiekiaus Stigos, Kauno rėlybos ir pav., Raudonikių valsčiaus Raudonėnų kaimo. Metai atgal gyveno New Yorko, po Nr. 496 E. 155 st. Jis pats ar kas iš tautiečių žino apie jį malonės suteikt žinią ant šio adreso:

Stasys Žilaitis,
23 West str.
Wallingford, Conn.

Pajieskau savo brolio Antano Smilgio, Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Pustelnikų gmino, Gudaičių kaimo, 16 metų kaip Amerikoje. Pajiesko sesuo dėl dalybos priežasties.

A. Martinkaitienė
45 Cambria st.
Plymouth, Pa.

Farmos!

Szios farmos parsiduoda New Yorko stėte, 15 akrų už \$1250, 33 akrų už \$1500, 78 akrų už \$1400, 99 akrų už \$900, 80 akrų už \$1500, 150 akrų už \$2000, 133 akrų už \$1800, 200 akrų už \$2000, ir apie 15 kitų farmų yra čia jau lietuviai fermeriai. Visos farmos su troboms, yra girios ant kožnos farmos, apie artesnius žinias rašykite su indėjimu 2c markės, pas

G. KLEEK,
Poolvill, N. Y.

**— LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKR. SPIS —
„KOVA.“**

Talpa pilnas teisingas žinutes apie judėjimą darbininkų pasaulyje ir čia Amerikoje. Straipsniai, apsakos, eilės ir kitu visi tilpę rašeliai yra kiekviena užimanti ir pamokinti. Platinkite, draugai, „Kovą“, vienintelį laikr. šitį, kurs gina zmonių darbininkų reikalus.

Prekė: ant metų — \$2.00; ant pusės metų — \$1.00. Adresuokite šaip:

„K O V A.“
412 Siegel Str., Philadelphia, Pa.

DRAUGYSTĖ

Simono Daukanto Pittston, Pa. Parengia, prakalbas, deklamacijas ir dainas, nedėlioje 29 d. Spalio 1905m. salėje Juozo Andriūšio, 193 N. Main str. Pittston, Pa. Prasidės 7 valandą vakarą. Maloniai užkviečiam visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti ir nepraleisti šios progos.

Įzanga 10c.
Komitetas.

Dovanai! Dovanai!

Nauja gyduolių knyga dėl vyrų moterių ir vaikų, aprašanti visas informacijas, bus pasiūsta Jums jeigu us prisiusite mums savo adresa.

Venibe P. O. Box 268
Madison Sq. New York.

Dr. J. Szliupas,

328 Federal str. Philadelphia, Pa.
(47-50-A Keystone Telephone)

**PIRMUTINIS LIETUVISZKAS
HOTELIS**

St. Brundzos ir co.
SCRANTON, PA.

Kas kartą pas mus apsilankys, Tas niekad nesigraudys. Alus, vynai mūsų gardžiausi, Cigarai iš Turkijos geriausi. Pakeleivingiems nakvynė gražiausia Su valgiais gardžiausiais. Pakeleivius priimam su arkliais ir vežimais.

Tiktai nepamirškite mūsų adreso:

Brundza, Stanovyczia ir Co.
447 PENN AVE. SCRANTON, PA.

PREKYSTE: Aukšinių ir Sidabrinų tavorų, visokių muzikališkų instrumentų,

gromatoms drukuojamų mašinėlių, ir kitokių tavorų. **Kożnam** kuris atsiųs už 2 centus markę, prisiųsiu Naują lietuvišką **Kataliogą** dykai. Kuriame yra šimtai visokių daiktų paveikslai ir prekės, iš kurio matysi jog mano tavorai pirmos klijasos, o prekės prieinamiausios.

Apteliamus atlieku greitai, ir išsiunčiu į visus Amerikos miestus. *Adresas:*

M. J. DAMIJONAITIS,
3108 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vienintelis

Daktaras

IS

Seno Krajaus,

Albertas Kaufman

Specialistas nuo visokių ligų.

Gydo net labiausiai užsisenėjusias chroniškas vyrų, moterių ir vaikų ligas.

Mokinesis didžiausiose špitolėse ir mokslainėse senam krajuje.

Turi diplomą iš krajaus ir Amerikos.

Tukstančius zmonių išgydė be operacijos, kuriems Amerikoniški daktarai norėjo daryti operacijas. Turi krajavas gyduoles, kurias duoda savo pacientams. Nesiųskite pinigų apgavikams, o atekite čion, o gausite krajavas gyduoles, kurios reikalingos nuo visų ligų.

Galima susisėnokėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vok. šnai.

43 S. WASHINGTON ST.

WILKES-BARRE, PA.

Naujas Telephone: 1005.

Senas Telephone: 578. M.

Dovana tik ant trumpo laiko

\$2.00 vertės, dabar už \$1.00 Daktariška knyga turinti 200 puslapių 6 per 9 colius didumo. Aprašyta su viršum 100 ligų, su 85 pave. kalais, receptais užrašyti angliskai, vokiskai, lotyniskai ir lietuviškai padavimai yra kaip apsirotiskia gyvastis žmogaus, pirmoji pagelba umal su sirgus. Rodos motlaoms angliant vaikams, padavimai, kaip vaikinas merginą išleisena, mergina vaikina. Kaip apsiginti nuo užsikrečiamų ligų ir suėrgus, kaip išsigdyti. Privalo tą knygą turėti kiekviena ypatal, nes ją turėdamas suėdysit daug pinigų. Po trumpo laiko parsidurs po \$2.50, todėl pasiskubinkit nusipirkti. Geriause pinigų priėlut Money Order.

I. Gettch,
27 Hudson, Ave. Brooklyn, N. Y.

Temykit!

Gražios popieros dėl rašymo gromatų, su grazioms kvietkoms ir su visokiais pasveikinimais, su pritingančioms dainelėms, su visokiais paveikslėliais, tinkamos rašyti kiekvienam. Szios popieros yra naujai išrastos ir puikiai išdailintos. parsiduoda visai pigiai 12 popierų su kanvertais už 25c. ir dar pridėdu dovanu naujaisi kabalą su visokiais išreiškimais, prekė 15c. o kuris nenorės šio kabalos, tai pridėsim gražę pavinė avonę paveiksle altorėlio arba kę kitą vertės 15c. Perkant už \$1.00 duodam 6 tozinius šiu popierų. Reikalaujam agento ir duodam gerą uždarbį. Adresuokit:

C. G. Agent,
Sta. W. Bx 14 Brooklyn, N. Y.